

ВДОСКОНАЛЕННЯ МЕХАНІЗМУ ДЕРЖАВНО-ПРИВАТНОГО ПАРТНЕРСТВА В УПРАВЛІННІ РОЗВИТКОМ РЕГІОНАЛЬНОЇ ЕКОНОМІКИ

IMPROVING THE MECHANISM OF PUBLIC-PRIVATE PARTNERSHIP IN THE MANAGEMENT OF REGIONAL ECONOMIC DEVELOPMENT

Пакуліна А.А.

кандидат економічних наук, доцент,
доцент кафедри економіки,

Харківський національний університет будівництва та архітектури

Рибалко І.С.

студент,

Харківський національний університет будівництва та архітектури

Рибалко О.С.

студентка,

Український державний університет залізничного транспорту

Pakulina Alevtyna

Candidate of sciences (Economics), Associate Professor,
Associate Professor of Department of Economics,

Kharkov National University of Civil Engineering and Architecture

Rybalko Ihor

Student, Economic Faculty,

Kharkov National University of Civil Engineering and Architecture

Rybalko Oksana

Student, Economic Faculty,

Kharkov National University of Civil Engineering and Architecture

У статті представлено систематизацію форм взаємодії державної влади та бізнесу в умовах розвитку державно-приватного партнерства в регіоні. Ця систематизація включає контракти, оренду, концесію, угоди про розділ продукції, спільні підприємства, особливі економічні зони, венчурні фонди, технологічні центри. Виділено особливості та схожі характеристики представлених форм державно-приватного партнерства. В будь-якій з позначених форм наявний симбіоз учасників, представлений з боку державного сектору та з боку приватного сектору. Всі партнерські стосунки оформляються юридичними документами. Управління проектами має, як правило, характер вигоди як для держави, так і для приватного бізнесу. Фінансові потоки, ризики, відповідальність обмовляються під час планування партнерських стосунків. Дослідниками розроблено механізм державно-приватного партнерства на рівні регіону. Він є сукупністю взаємодіючих методів, інструментів та інших елементів ресурсного забезпечення. Їх раціональна інтеграція та взаємодія створюють умови для досягнення ефективності управління розвитком економіки регіону з урахуванням дотримання інтересів учасників. Органи державного та муніципального управління зможуть позначити пріоритети розвитку тих видів форм партнерських стосунків, які дадуть змогу збільшити економічний потенціал регіону. Перспективними є подальші наукові дослідження, спрямовані на розроблення методичного нормативно-правового забезпечення, концепцій з розвитку форм державно-приватного партнерства на рівні регіону, програм розвитку державно-приватного партнерства з урахуванням пріоритетів економічного розвитку регіону.

Ключові слова: державно-приватне партнерство, регіон, принципи, модель, результативність.

В статье представлена систематизация форм взаимодействия государственной власти и бизнеса в условиях развития государственно-частного партнерства в регионе. Эта систематизация включает контракты, аренду, концессию, соглашения о разделе продукции, совместные предприятия, особые экономические зоны, венчурные фонды, технологические центры. Выделены особенности и схожие характе-

ристики представленных форм государственно-частного партнерства. В любой из обозначенных форм существует симбиоз участников, представленный со стороны государственного сектора и со стороны частного сектора. Все партнерские отношения оформляются юридическими документами. Управление проектами носит, как правило, характер выгоды как для государства, так и для частного бизнеса. Финансовые потоки, риски, ответственность оговариваются при планировании партнерских отношений. Исследователями разработан механизм государственно-частного партнерства на уровне региона. Он является совокупностью взаимодействующих методов, инструментов и других элементов ресурсного обеспечения. Их рациональная интеграция и взаимодействие создают условия достижения эффективности управления развитием экономики региона с учетом соблюдения интересов участников. Органы государственного и муниципального управления смогут обозначить приоритеты развития тех видов форм партнерских отношений, которые позволят увеличить экономический потенциал региона. Перспективными являются дальнейшие научные исследования, направленные на разработку методического нормативно-правового обеспечения, концепций по развитию форм государственно-частного партнерства на уровне региона, программ развития государственно-частного партнерства с учетом приоритетов экономического развития региона.

Ключевые слова: государственно-частное партнерство, регион, принципы, модель, результативность.

The authors present the systematization of forms of interaction between government and business in the development of public-private partnership in the region. This systematization includes contracts, leases, concessions, production sharing agreements, joint ventures, special economic zones, venture funds, technology centers. The authors highlight the features and similar characteristics of the presented forms of public-private partnership. In any of the indicated forms, there is a symbiosis of participants, represented by the public sector and the private sector. All partnerships are formalized by legal documents. Project management is, as a rule, a benefit for both the state and private business. Financial flows, risks and responsibilities are specified in the course of partnership planning. Researchers have developed a mechanism of public-private partnership at the regional level. It is a set of interacting methods and tools and other elements of resource provision. Rational integration and interaction of which creates conditions for effective management of regional economic development, taking into account the interests of the various parties involved. The implementation of the author's proposals contributes to the growth of business activity of economic entities, the increase of entrepreneurial resources for the emergence of new companies, the expansion of the effective system in the form of financial and insurance institutions, the implementation of public control over the activities of state bodies and business. The authors substantiate the model of the regional economy management system with the help of public-private partnership, based on the basic principles. The principles make it possible to improve the management of regional economic development within the framework of public-private partnership agreements. The institutional environment for the formation of the proposed model, which provides a favorable competitive environment, which determines the effectiveness of public and municipal administration. This contributes to the growth of business activity of economic entities, increase entrepreneurial resources for the emergence of new companies, the expansion of the effective system in the form of financial and insurance institutions, the implementation of public control over the activities of state bodies and business.

Key words: public-private partnership, region, principles, model, effectiveness.

Постановка проблеми. Вдосконалення механізму державно-приватного партнерства в управлінні розвитком економіки регіону є актуальною проблемою економічної науки. Розвиток державно-приватного партнерства в умовах уповільнення темпів глобалізації економіки є актуальним науковим завданням економіки, яке вимушене більше орієнтуватись на внутрішні регіональні ресурси. Недостатній розвиток ринкових інститутів, обумовлений непослідовністю та безсистемністю інституціональних реформ в Україні, не дає змогу повною мірою використовувати ринкові механізми саморегулювання економіки задля підвищення інвестиційної привабливості регіону. В усіх регіонах існують проблеми, що сповільнюють їх соціально-економічний розвиток. Більшість економічних проблем відбиваються на якості життя населення. Потрібне додаткове стимулювання процесів для інтенсифікації припливу інвести-

цій, що може бути успішно досягнуто за рахунок державно-приватного партнерства (ДПП). ДПП здатне позначити для будь-якого регіону України траєкторію економічного зростання. В умовах уповільнення темпів глобалізації економіки взаємодія держави та бізнесу може бути посилена на певний період часу, коли державі потрібний приватний капітал задля виконання низки завдань або коли приватному інвестору потрібна безпосередня участь держави для мінімізації ризиків під час реалізації проектів та збільшення їх рентабельності. Участь держави є важливою для підвищення привабливості пропонувананих проектів для приватних інвесторів, що дасть змогу сформувати сприятливі умови для їх приходу в економіку регіону. Актуальність та складний характер розглянутих явищ є підставою для вибору теми дослідження.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Важливі регіональні аспекти розвитку державно-

приватного партнерства, його ролі в соціально-економічному розвитку територій представлені в наукових працях таких українських учених, як О. Євсєєва [1], В. Куценко [2], А. Мельник [3], В. Новіков [4], С. Пакулін [5].

Виділення не вирішених раніше частин загальної проблеми. Актуальна проблема економічної науки вдосконалення механізму державно-приватного партнерства в управлінні розвитком економіки регіону залишається недостатньо розробленою як в українській, так і в світовій науці. Документи Кабінету Міністрів України не розкривають достатньою мірою методи відбору та оцінювання ефективності проектів ДПП. Не вирішено ще багато проблем, пов'язаних з визначенням єдиних, базових характеристик, які визначають зміст поняття ДПП. Недостатньо систематизованими є форми взаємодії держави та бізнес-структур під час реалізації механізму ДПП. Досі на регіональному рівні відсутній механізм ДПП в управлінні розвитком економіки регіону. Не розроблено механізм ДПП в управлінні розвитком економіки регіону, який дав би змогу запропонувати модель управління економікою регіону за допомогою ДПП. Також не обґрунтовано модель системи управління економікою регіону за допомогою ДПП, що спирається на низку принципів, які дають змогу поліпшити управління розвитком економіки регіону в рамках угод ДПП у сучасних умовах уповільнення темпів глобалізації економіки.

Формулювання цілей статті (**постановка завдання**). Метою статті є визначення єдиних, базових характеристик, які визначають зміст поняття ДПП; систематизація форм взаємодії держави та бізнес-структур під час реалізації механізму ДПП; обґрунтування доцільності створення механізму ДПП в управлінні розвитком економіки регіону, який дає змогу запропонувати модель управління економікою регіону за допомогою ДПП; розроблення моделі системи управління економікою регіону за допомогою ДПП, що спирається на низку принципів, які дають змогу поліпшити управління розвитком економіки регіону в рамках угод ДПП у сучасних умовах.

Виклад основного матеріалу дослідження. ДПП для України – це відносно нова форма середньо- та довгострокової взаємодії держави й бізнесу для вирішення суспільно значущих завдань на взаємовигідних умовах. Потенційна успішність розвитку ДПП позначена можливостями досягнень кращих результатів у тих сферах, де особливо явно позначаються недоліки ринку або існують проблеми реалізації завдань, що традиційно вважаються прерогативою держави, в умовах уповільнення темпів глобалізації економіки.

На рис. 1 представлені єдині, базові характеристики, які визначають зміст поняття ДПП.

Ми вважаємо, що рівність сторін спостерігається тільки за умови угоди ДПП з урахуванням суверенних прав держави. В економіці низки розвинених країн і країн, що розвиваються, взаємовідносини держави та бізнесу мають вигляд не лише державного патерналізму. Держава є не лише владним розпорядником коштів, але й партнером бізнесу в досягненні суспільно значущих цілей. З цього випливає, що проекти ДПП – це не лише поєднання ресурсів, але й особливий симбіоз стосунків партнерів. У кожного учасника проекту є свої делеговані повноваження та ступінь відповідальності.

У рамках угод ДПП витрати й результати можуть мати неоднозначний характер і вимірюватися в різних кількісних та якісних показниках. Якщо йдеться про проекти ДПП, в яких пріоритетним очікується досягнення соціального ефекту, то ступінь витрат і результати досить складно привести в єдиний простір фінансових вимірів прибуткових та витратних потоків. Усі учасники проектів ДПП мають складну економічну природу й характер кількісних та якісних показників ступеня ефективності їх діяльності. При цьому зовнішнє середовище може в тимчасовому періоді змінювати оцінку очікуваних показників для кожного учасника. При цьому потрібно враховувати, що саме держава зацікавлена в кінцевому досягненні соціально та економічно значущих результатів під час реалізації угод ДПП.

Сенс визначення ДПП полягає в організації інституціонального альянсу між державою

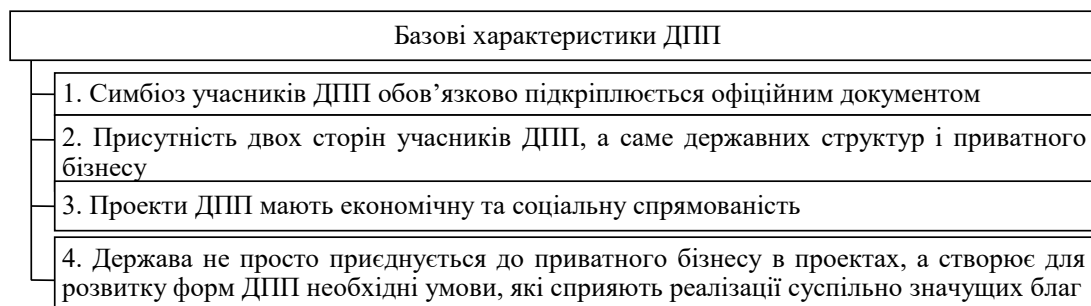

Рис. 1. Базові характеристики, які визначають зміст поняття «ДПП»

та бізнесом, який створюється для реалізації соціальних, економічних, виробничих, тобто суспільно значущих, проектів. Ці проекти мають масштаб муніципального, регіонального, національного та міжнародного рівнів. Особливо відзначимо, що незалежно від того, на якому рівні влади ці проекти формуються, вони завжди повинні мати суспільно значущий характер.

В результаті проведеного дослідження ми виявили відсутність однакового розуміння того, що належить до форм ДПП в ході реалізації економічної політики на рівні держави в умовах уповільнення темпів глобалізації економіки.

Аналізуючи наукову літературу й законодавство регіонів України, ми дійшли висновку про те, що всі представлені класифікації форм ДПП розроблені без застосування єдиного критерія, що класифікує їх. На регіональному рівні складається відмітне й багато в чому унікальне розуміння форм реалізації державно-приватного партнерства в умовах уповільнення темпів глобалізації економіки.

Складність розвитку форм ДПП пояснюється також тим, що приватний бізнес зацікавлений лише у швидкості отримання прибутків, а питання розвитку соціальної сфери, суспільства, економіки регіону його зачіпають меншою мірою. Будь-який бізнес (дрібний, середній, великий) виражає готовність до отримання доходу, отримання коштів з бюджету будь-якого рівня бюджетної системи, але не до поліпшення структури економіки держави загалом. Така ситуація цілком з'ясовна, оскільки загалом відбиває ментальність населення України. Досконале партнерство є можливим лише за умови відкритості та прозорості стратегії й тактики в управлінні розвитком держави.

Нині дуже важливим є процес розуміння реалізації громадських функцій та завдань держави в структурі управління. Українські дослідники не виділяють громадські функції держави. Наслід-

ком цього є те, що у сфері управління між громадськими функціями та державною власністю відсутній зв'язок. У ситуації, що склалась, дуже важко розподілити повноваження між державою та приватним сектором.

Задля оптимізації управлінських функцій держави та розширення потенціалу регіональних економік вважаємо за необхідне на державному рівні сформувавши єдиний перелік форм ДПП, який слід закріпити законодавчо. Систематизація форм взаємодії держави та бізнес-структур під час реалізації механізму ДПП представлена на рис. 2.

Спираючись на економічні можливості регіональних бюджетів, органи державного управління того чи іншого регіону України повинні визначати пріоритети тих форм партнерських стосунків, які дадуть змогу збільшити економічний потенціал території.

Аналіз наукової літератури дав нам змогу дійти висновку про те, що до сфери ДПП належать об'єкти екології, громадський транспорт, міське господарство, комунальні послуги, які загалом можуть бути об'єднані в групу об'єктів сфери громадських послуг.

Окрім названих напрямів, до сфери можуть бути також віднесені об'єкти виробничої інфраструктури, що включають залізниці та автомобільні дороги, трубопровідний транспорт і лінії електропередач, енергетичні підприємства, трубопровідний транспорт, морські, річкові та повітряні порти.

Доцільно підкреслити, що не всі представлені форми можуть реалізовуватися в окремому регіоні України. Форми взаємодії держави та приватного бізнесу під час реалізації ДПП доцільно пов'язувати зі специфікою та особливостями соціально-економічного становища й розвитку регіонів України [6, с. 161].

У більшості регіонів України з огляду на бюджетні обмеження відсутня можливість ефек-

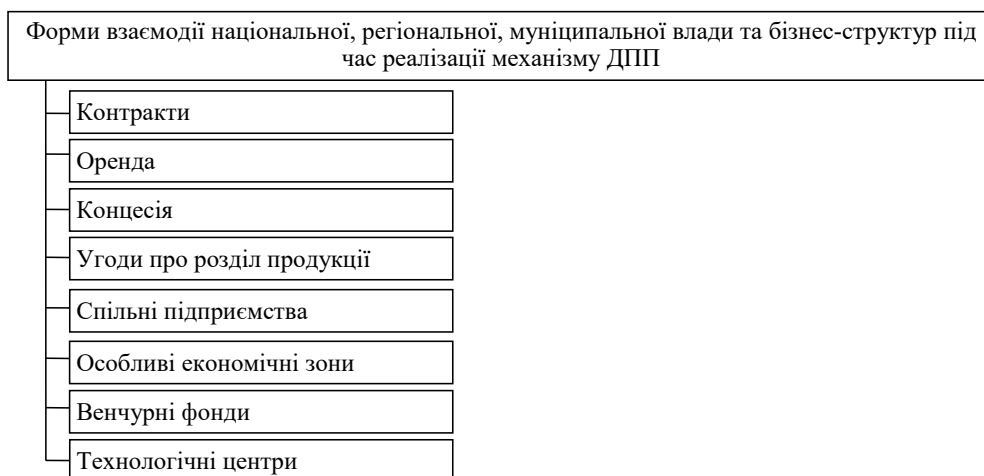

Рис. 2. Систематизація форм взаємодії держави та бізнес-структур під час реалізації механізму ДПП

тивного управління розвитком усією необхідною публічною інфраструктурою виключно за рахунок бюджетних коштів. Як показує світова практика і порівняно невеликий за часом вітчизняний досвід, ДПП в управлінні розвитком економіки регіону дає можливість оптимально використовувати важелі та ініціативу приватного підприємства на користь розвитку економіки й насичення ринку необхідною суспільству продукцією [4, с. 95]. Задля ефективного управління розвитком економіки регіону необхідно якнайширше та якнайактивніше використовувати різні форми ДПП [5, с. 38].

Досі на регіональному рівні відсутній механізм ДПП в управлінні розвитком економікою регіону. Задля модернізації економіки Харківської області за участю ДПП вважаємо за доцільне позначити механізм управління економікою регіону з урахуванням ДПП з пріоритетом управлінського забезпечення [6, с. 162]. Під пріоритетом управлінського забезпечення нами розуміється сукупна комплексність принципів, форм, методів та інструментів, з використанням яких здійснюється цілеспрямована управлінська дія регіональних органів влади на соціальні й економічні процеси задля реалізації стратегічного вибору й досягнення позначених пріоритетів в економіці.

Основу механізму ДПП, який представлений на рис. 3, складає організаційний блок. З боку держави його складають органи державного управління, що здійснюють таку діяльність:

- формування економічних стимулів для учасників партнерських стосунків;
- розроблення та прийняття проектів ДПП, які враховують пріоритети й характеристики розвитку певних видів економічної діяльності;
- внесення пропозицій та обґрунтування заходів щодо здійснення контролю під час реалізації проекту.

З боку приватного бізнесу йдеться про діяльність юридичних осіб з виробництва товарів, надання послуг в ході реалізації проекту ДПП.

Колегіальність взаємодії інструментів та методів механізму ДПП задля управління розвитком економіки Харківської області дасть змогу встановити баланс між окремими секторами та видами економічної діяльності в Харківській області для забезпечення їх стабільного розвитку; здійснити адміністративно-управлінську дію з боку регіональних органів влади на об'єкти управління; застосувати засоби стимулювання й заборони розроблення проектів відповідно до заявлених пріоритетів; оптимізувати співвідношення кількості робочих місць, що наявні, та пропозицій відповідної робочої сили задля забезпечення зайнятості населення Харківської області; забезпечити розвиток усієї інфраструктури Харківської області; розробити заходи щодо економічної безпеки Харківської області, де буде визначений необхідний рівень виробництва стратегічних товарів та продукції,

які дадуть змогу забезпечити внутрішні потреби; надати необхідні обсяги соціальних благ в розрізі структурних складових, що є затребуваними в регіоні; скоротити територіальні відмінності в рівні життя населення Харківської області.

Механізм ДПП в управлінні розвитком економіки регіону необхідно позначити такими основними характеристиками: учасники ДПП повинні керуватися законодавством щодо бюджетного фінансування (національного, регіонального, муніципального), бюджетним законодавством, цивільним законодавством і законодавством, що має специфіку певних видів економічної діяльності, коли йдеться про позабюджетне фінансування.

Для ефективного функціонування механізму ДПП в управлінні розвитком економіки регіону методи та інструменти мають бути похідними від державних цілей та завдань. При цьому всі інтереси учасників мають бути дотримані.

Ефективність механізму ДПП в управлінні розвитком економіки регіону перебуває в кореляційній залежності від дотримання інтересів регіону та суб'єктів підприємницької діяльності, оскільки реалізація регіональних пріоритетів та ефективність позначених інструментів управління не зможуть відбутися без створення умов та обнародування економічних стимулів з боку держави для активізації приватного бізнесу.

Розвиток ДПП сприятиме реалізації тих регіональних пріоритетів, яким недостатньо бюджетних ресурсів.

Складнощі реалізації механізму ДПП в управлінні розвитком економіки регіону з урахуванням державно-приватного партнерства визначені такими чинниками:

- 1) високі витрати під час підготовки документів проекту ДПП;
- 2) чинне законодавство у сфері ДПП не дає змогу скоординувати роботу між державними структурами, тоді як реалізація політики з управління розвитком економіки регіону з урахуванням ДПП зачіпає діяльність більшості організацій з різних секторів економіки та різних територій;
- 3) складнощі об'єднання вкладень приватного партнера й коштів національного бюджету, які виділяються регіону в рамках програмних заходів, в єдиний фінансовий потік;
- 4) відсутність або недолік інформації для приватного сектору про можливі переваги або ризики пропонованих проектів ДПП.

Механізм ДПП в управлінні розвитком економіки регіону – це підсистема, яка визначає послідовність та сукупний порядок процесів регіонального управління, що враховує реалізацію партнерських стосунків. Розвиненість та функціональність цієї підсистеми буде обумовлена низкою ринкових умов та потребами реалізації життєзабезпечення регіону. У позначеному механізмі слід реалізувати правові та економічні складові зростання якості життя населення

Рис. 3. Механізм ДПП в управлінні розвитком економіки Харківської області

й економіки Харківської області. Механізм ДПП складається з таких блоків, як об'єкти та суб'єкти механізму, органи державного й муніципального управління, приватний бізнес, сфери діяльності, де партнерські стосунки вигідні та економічно доцільні, форми державно-приватного партнерства; інструменти дії, тобто державні гарантії, державна підтримка в рамках стимулювання окремих проектів ДПП, пільги по податках, визначення прогнозу потреби в кадрах, формування єдиної команди, організація курсів підвищення кваліфікації, субсидії,

дотації, податкові канікули, цінова політика; координація способів досягнення результативних показників за допомогою таких методів дії, як створення регіональної бази пропозицій проектів ДПП, вибір варіантів пріоритетних проектів ДПП з урахуванням специфіки певних видів економічної діяльності, розроблення методичних вказівок щодо зниження ризиків учасників партнерських стосунків.

Принципи реалізації моделі управління економікою регіону в рамках ДПП наведені на рис. 4.

Розроблений нами механізм ДПП в управлінні розвитком економіки регіону дає змогу запропонувати модель управління економікою регіону за допомогою ДПП, оскільки саме механізм є основним структурним елементом пропонованої моделі. Регіональна модель відбиває основні об'єкти управління, сфери дії, а також кінцеву мету, яка може бути визначена як зростання якості життя населення й економіки регіону.

Економіка регіону вимагає створення необхідних надбудов у сфері регіонального управління, що припускає наявність інституціональних умов. ДПП активно перетворює ті сфери діяльності, які завжди були прерогативою держави, але за допомогою певних обмежень. Основа організаційно-інституційного розвитку економіки регіону за участю ДПП повинна спиратись на низку принципів. Вважаємо за доцільне позначити принципи, які будуть фундаментом під час формування моделі системи управління економікою регіону за допомогою ДПП.

В сукупності позначені принципи, представлені на рис. 4, дадуть змогу забезпечити ефективність реалізації моделі управління еко-

номікою регіону в рамках ДПП за допомогою створення відповідних інституціональних умов, наведених на рис. 5.

Інституціональне середовище в умовах уповільнення темпів глобалізації економіки має забезпечити підвищення результативності системи управління, ефективність державного й муніципального управління; сприятливі конкурентні умови, від яких залежить зростання ділової активності господарюючих суб'єктів економіки; збільшення підприємницьких ресурсів для появи нових компаній; здійснення громадського контролю за діяльністю державних органів та бізнесу. До елементів інституціонального середовища управління розвитком економіки регіону з урахуванням ДПП ми відносимо:

– інформаційну інфраструктуру як каталізатор процесів адаптації довгострокових проєктів ДПП до зовнішніх обставин, що нестримно змінюються, та умов уповільнення темпів глобалізації економіки (проведення моніторингових досліджень диктується необхідністю отримання достовірної інформації про хід реалізації проєктів ДПП);

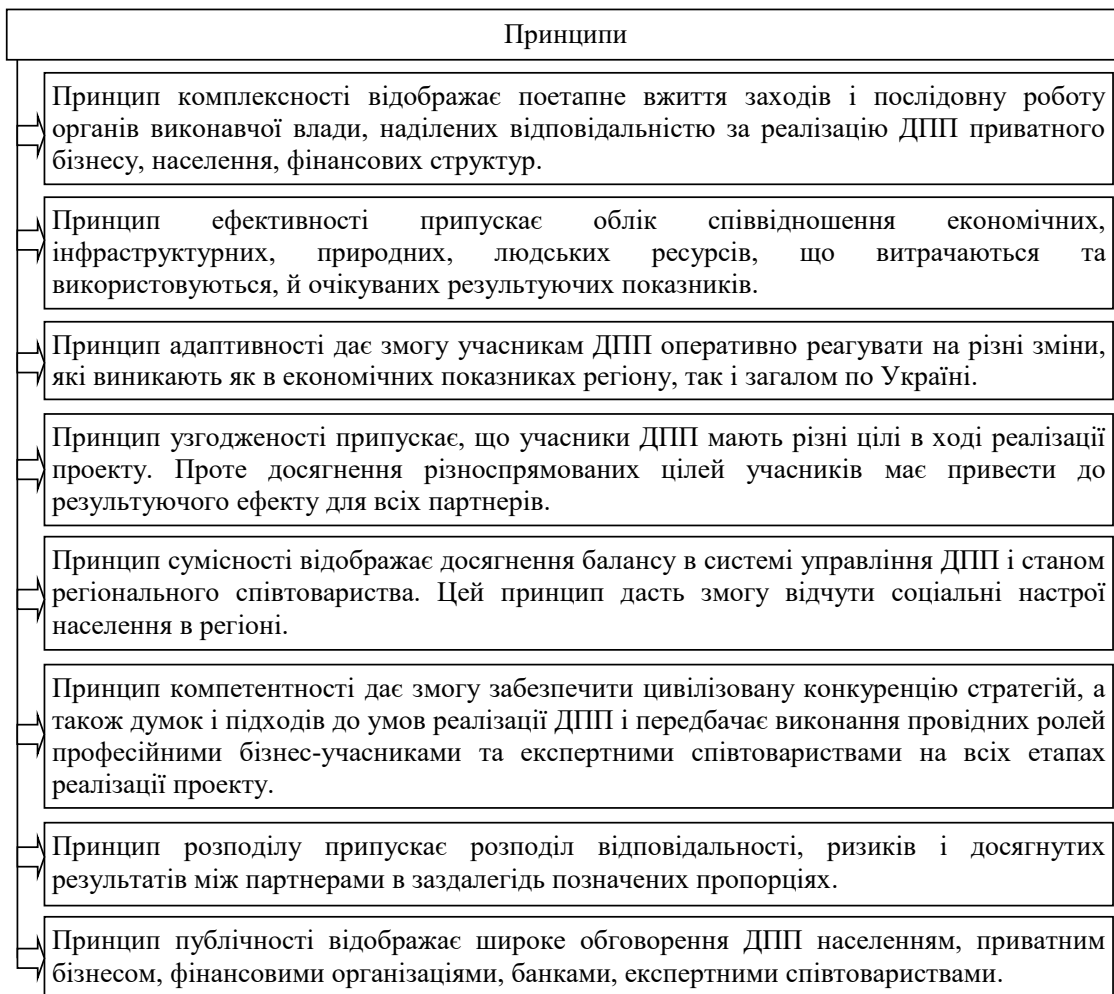

Рис. 4. Принципи реалізації моделі управління економікою регіону в рамках ДПП

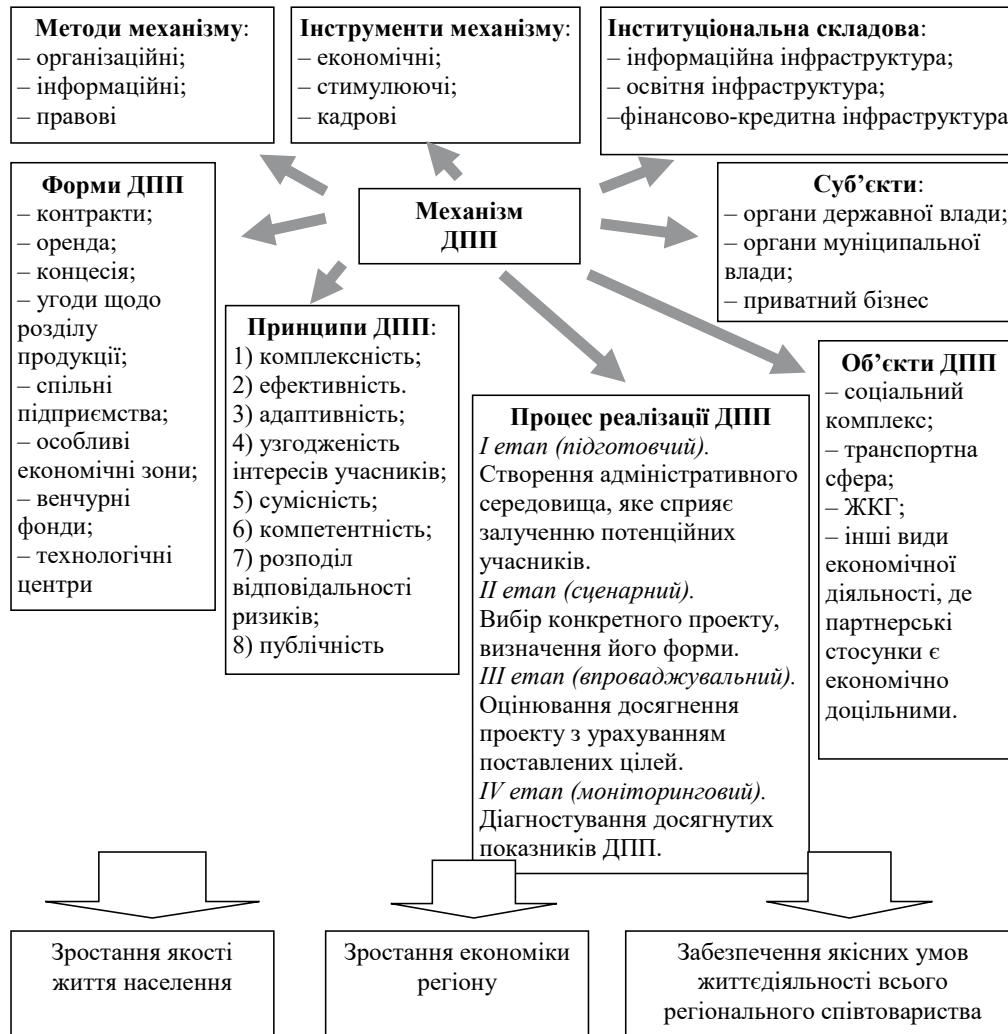

Рис. 5. Модель управління розвитком економіки регіону з урахуванням ДПП

– фінансово-кредитну інфраструктуру, яка включає фінансові організації, банки, інші кредитні організації, які надають ресурси для реалізації ДПП; страхові компанії, які повинні пропонувати пакети послуг зі страхування ризиків, що виникають в процесі реалізації проектів ДПП; консалтингові агентства регіону із супроводу проектів ДПП;

– нормативно-правову інфраструктуру, що включає розвиток гнучкої системи державної підтримки ДПП, що враховує пріоритети Харківської області на довгострокову перспективу; розширення форм підтримки за допомогою субсидій, дотацій, субвенцій, податкових канікул, податкових пільг; мінімізацію адміністративних бар'єрів та інфраструктурних обмежень;

– освітню інфраструктуру, яка припускає об'єднання наукових, науково-освітніх установ, що формують програми для підготовки та перепідготовки фахівців, що займаються реалізацією ДПП.

На рівні кожного регіону реалізація управлінських рішень повинна приводити до отримання

очікуваного результату, а сукупність подібних рішень має бути спрямована на досягнення зростання економіки та якості життя населення України. Соціальний ефект прийняття та реалізації ДПП має бути позначений розширенням доступу громадян до об'єктів соціальної інфраструктури й послуг.

Висновки. Наукова новизна дослідження полягає в розвитку теоретичного обґрунтування, методичних основ та практичних рекомендацій з управління розвитком економіки регіону за допомогою державно-приватного партнерства.

1) Представлена систематизація форм взаємодії державної влади й бізнесу в умовах розвитку ДПП в регіоні та уповільнення темпів глобалізації економіки, яка включає такі елементи, як контракти, оренда, концесія, угоди про розділ продукції, спільні підприємства, особливі економічні зони, венчурні фонди, технологічні центри. Виділено такі особливості й схожі характеристики представлених форм державно-приватного партнерства: в будь-якій

з позначених форм наявний симбіоз учасників, представлений з боку державного сектору та з боку приватного сектору; всі партнерські стосунки оформляються юридичними документами; управління проектами має, як правило, характер вигоди як для держави, так і для приватного бізнесу; фінансові потоки, ризики, відповідальність обмовляються під час планування партнерських стосунків.

2) Розроблений механізм ДПП на рівні регіону. Він є сукупністю взаємодіючих методів, інструментів та інших елементів ресурсного забезпечення, раціональна інтеграція та взаємодія яких створює умови для досягнення ефективності управління розвитком економіки регіону з урахуванням дотримання інтересів різних сторін учасників. Виявлено, що, спираючись на економічні можливості регіональних та муніципальних бюджетів, органи державного й муніципального управління зможуть позначити пріоритети розвитку тих видів форм партнерських стосунків, які дадуть змогу збільшити економічний потенціал регіону.

3) Обґрунтована модель системи управління економікою регіону за допомогою ДПП, що спирається на низку принципів, які дають змогу поліпшити управління розвитком економіки регіону в рамках угод ДПП в умовах уповільнення темпів глобалізації економіки. Позначено інституціональне середовище для формування запропонованої моделі, що забезпечує сприятливі конкурентні умови, від якого залежать ефективність державного та муніципального управління; зростання ділової активності господарюючих суб'єктів економіки; збільшення підприємницьких ресурсів для появи нових компаній; розширення результативної системи у формі фінансових і страхових інститутів; здійснення громадського контролю за діяльністю державних органів та бізнесу.

Перспективними є подальші наукові дослідження, спрямовані на розроблення методичного нормативно-правового забезпечення, концепцій з розвитку форм ДПП на рівні регіону, програм розвитку ДПП з урахуванням пріоритетів економічного розвитку.

БІБЛІОГРАФІЧНИЙ СПИСОК:

1. Євсєєва О. Формування державної політики стратегічного розвитку територій України в умовах євроінтеграції і глобалізації. *Траєкторія Науки*. 2016. № 3 (8). URL: <http://pathofscience.org/index.php/ps/article/view/121/131> (дата звернення: 31.05.2019).
2. Куценко В. Соціальний вектор економічного розвитку. Київ : Наукова думка, 2010. 735 с.
3. Модернізація суспільного сектору економіки в умовах глобальних змін : монографія / ред. А. Мельник. Тернопіль : Економічна думка, 2009. 528 с.
4. Новиков В. Організація і розвиток соціальної сфери (зарубіжний і вітчизняний досвід). Київ : ІЕ НАН України, 2000. 274 с.
5. Pakulin S., Feklistova I., Pakulina A., Pakulina H. (2019). Partnership between government and business as a tool for strategic management of territorial development. *Scientific achievements of the present : proceedings of IV International scientific conference* (Berlin, Germany, May 11, 2019). Hamburg : Tradition GmbH, 2019. P. 32–43.
6. Пакуліна А., Пакуліна Г. Державно-приватне партнерство як фактор ефективного розвитку соціального комплексу регіону. *Вісник економіки транспорту і промисловості*. 2014. Вип. 47. С. 159–162.